

Liepos 6-ąją - Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo ir Tautiškos giesmės dieną - Prezidentas Gitanas Nausėda valstybinius apdovanojimus įteikė 71 Lietuvos ir užsienio valstybių piliečiui, įvertindamas jų nuopelnus Lietuvai bei mūsų šalies vardo garsinimą pasaulyje.

Tarp apdovanotųjų - ir Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijos direktorius Raimondas Dambrauskas. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžius jam skirtas už ilgametį nepriekaištingą pedagoginį ir vadybinį darbą, inovatyvią lyderystę bei reikšmingą indėlį įgyvendinant Lietuvos švietimo strateginius tikslus.

R.Dambrauskas Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijoje dirba jau 35 metus. Per šį laiką jis pelnė nepriekaištingą reputaciją ir išsiskiria nuoširdžiu atsidavimu savo darbui. Vadovaudamas gimnazijai, jis reikšmingai prisideda prie švietimo sistemos tobulinimo Panevėžio regione ir visoje Lietuvoje, aktyviai įgyvendina švietimo reformas, dalyvauja tarptautiniuose projektuose, bendradarbiauja su kitomis švietimo įstaigomis.

R.Dambrauskas buvo pirmasis Lietuvos gimnazijų asociacijos prezidentas, aktyviai dalyvavo atkuriant gimnazijų tinklą ir vienijant jas bendram darbui. 2004–2009 m. jis ėjo Prezidento Valdo Adamkaus visuomeninio konsultanto pareigas, patarė kultūros, mokslo ir ugdymo klausimais.

R.Dambrauskas pasižymi išskirtiniais lyderystės ir vadybos gebėjimais. Jo suburta profesionali, motyvuota pedagogų bei darbuotojų komanda dirba pagal aiškią gimnazijos viziją, padedančią kryptingai siekti aukštų ugdymo rezultatų. Juozo Balčikonio gimnazijos mokinių valstybiniai brandos egzaminų rezultatai nuo 2000-ųjų metų yra aukščiausi tarp Panevėžio gimnazijų ir vieni aukščiausių visoje Lietuvoje. Gimnazijos ugdytiniai taip pat pasiekia puikių rezultatų miesto ir šalies olimpiadose, baigę mokyklą sėkmingai įstoja į šalies ir užsienio universitetus.

Tai - ne pirmasis valstybės įvertinimas R. Dambrauskui. 2003 m. jam Prezidento dekretu buvo įteiktas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžius.

Ši elegantiška, besišypsanti, švytinti moteris atrodo matyta turbūt daugeliui panevėžiečių. Pasufleruosime: tai dažna miesto renginių lankytoja. Įvairių organizacijų narė, savanorė. Moteris, niekada nepristinganti veiklos. Susipažinkime: Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos rubrikos „Mes“ herojė – Valė BILIENĖ. Daugelio ir čia vykstančių renginių dalyvė.

V.Bilienė gimė ir ankstyvąją vaikystę praleido Radviliškio rajone, Sidabrave. Tėvai ūkininkai augino 3 vaikus. Valei būnant 5-erių šeima persikėlė į Panevėžio rajoną, kur mergaitė mokėsi Krekenavos vidurinėje mokykloje. Žemės ūkio akademijoje baigė ekonomikos ir darbų organizavimo studijas. Paskui – 30 metų gyvenimo ir darbo laikotarpis Kėdainių rajone, Akademijos miestelyje. Čia su vyru dirbo Lietuvos žemdirbystės institute. Ji – vyriausioji finansininkė, sutuoktinis – jaunesnysis mokslinis bendradarbis. Į Panevėžį atsikėlė 2004-aisiais, taigi panevėžietės stažas – kiek daugiau negu 20 metų.

Iš naujo

„Mielas miestas, – sako Valė. – Dabar gyvenu centre, viskas vietoje – Bitės biblioteka, bažnyčia, teatras. Turiu daug draugų. Dukros užaugintos – abi įsikūrė Airijoje. Viena pasirinko dizainerės, kita – kineziterapeutės kelią. Susitinkame keliskart per metus“.

Visgi grįžus į Panevėžį jį vėl prisijaukinti reikėjo.

„Pamenu, vakarais vyras išsitraukdavo lazdelę ir kartu eidavome, kaip juokaudavome, ieškoti gatvių. Mat kažkada žinodavome senaisiais (sovietiniais) pavadinimais, o paskui šie buvo pakeisti. Taigi pažindinomės iš naujo“, – šypsosi.

Lankytis renginiuose mėgo abu sutuoktiniai.

„Po darbų lėkdavome į teatrą, kiną, susitikimus, parodų atidarymus ir kt. Savo kabinete visada turėjau pasiruošusi tam tinkamų porą porų batelių, palaidinukę, skrybėlaitę, rankinę“, – prisimena.

Visgi daugiausia laiko mėgstamoms veiklos moteris gali skirti dabar, išėjusi į pensiją.

Viskas suplanuota

Panevėžyje V. Bilienė iki pat pensijos ir dar dvejus metus sukakus pensiniam amžiui dirbo ekonomiste Nemuno gatvės poliklinikoje.

„Mėgau savo darbą, tačiau šis visada kartu yra ir pareiga. Visą laiką žinojau: būdama pensininkė imsiuosi visiškai priešingų veiklų. Taip ir nutiko – vos per kelis mėnesius mano darbotvarkė užsipildė visiškai“, – pasakoja.

Pašnekovė yra Lietuvos moterų lygos Panevėžio skyriaus, Lietuvai pagražinti draugijos Panevėžio skyriaus, klubo „Veiklos moterys“ narė, apie 630 miesto senjorų vienijančio Trečiojo amžiaus universiteto užsienio kalbų grupių koordinatorė bei savanorė.

„Pastarajame daugiausia organizacinė veikla. Mokomės šešių užsienio kalbų: anglų, prancūzų, vokiečių, lenkų, latvių, esperanto. Ieškau dėstytojų, dalyvaujame „Erasmus“ projekte, keliaujame po užsienio šalis susipažindami su tenykščių senjorų veikla. Universitete dar turime meno, krašto pažinimo, dizaino, siuvimo, papuošalų gamybos ir kt. grupių. O dar įvairūs kitų įstaigų renginiai... Bitės biblioteka, Dailės galerija, Juozo Miltinio dramos teatras... Nėra dienos, kad kur nors nelėkčiau. Kaimynai vis pajuokauja kasdien matantys bent po kelis mano aprangos variantus“, – šypsosi.

Pirmiausia pats

V. Bilienę stebina tvirtinantys, kad Panevėžyje trūksta veiklų ar viskam reikia pinigų. Juk knygos, koncertai bibliotekose nekainuoja, parodų atidarymai, susitikimai skirtingose kultūros įstaigose irgi.

„Visgi laisvalaikį turi užsipildyti pats. Tai paprasta. Pavyzdžiui, užsisakyk Bitės bibliotekos naujienlaiškį – kas savaitę į savo elektroninio pašto dėžutę gausi renginių naujienas, atsiversk Panevėžio miesto savivaldybės interneto svetainę ar kt. Aš pati kviečiu į renginius draugus, pažįstamus. Kartais pakabinu skelbimą laiptinėje. Tačiau dažnai tų žmonių renginyje taip ir nepamatau. Supratau paprastą dalyką: pirmiausia norėti pačiam“, – sako.

Gyvenimo būdas

V. Bilienė renginiuose lankosi bent 3 kartus per savaitę. Juos atsirenka derindama su kitomis veiklomis.

„Tai mano gyvenimo būdas. Man to reikia. Juk nuėjęs gauni keturis viename: susitikimą su kūrėju/menininku, jo meną, bendravimą su kitais žmonėmis ir pažintis, o retkarčiais – ir taurę vyno, – šypsosi. – Pati labai mėgstu bendrauti, šnekėtis. Net kavos namie retai geriu – kur kas skaniau susitikus su draugais, pažįstamais“.

Moteriai visada įdomu kraštotyros temos, susitikimai su rašytojais, poetais, istorikais, įdomiomis asmenybėmis.

Kokių susitikimų norėtų pati?

„Kažkodėl pirmiausia į galvą šauna išėjusieji – poetai Dalia Teišerskytė, Henrikas Radauskas. Labai norėčiau vakaro su poetu Rimvydu Stankevičiumi, mūsų miesto aktorais – Asta Preidyte, Eleonora Koriznaite, Laimučiu Sėdžiumi“, – sako V. Bilienė.

Asta Sarapienė

Vienas vakaras, dešimtys tūkstančių žmonių, milijonai eurų - ar įsivaizduojate, ką gali atnešti vienas koncertas? Kai į Lietuvą atvyksta pasaulinio garso atlikėjai, jų koncertai sujudina ne tik sceną, bet ir visą miesto ekonomiką.

„Tokie didieji koncertai kaip 2024 m. Edo Sheerano pasirodymai Kaune daro reikšmingą poveikį vietos ekonomikai. Pasak agentūrų „L Tips Agency“ ir „FKP Scorpio“, per du vakarus iš eilės vykusius koncertus, kurių metu buvo pasiektas naujas bilietų pardavimo rekordas Baltijos šalyse, renginiai pritraukė daugiau nei 81 tūkst. žiūrovų“, – sako Kauno technologijos universiteto Ekonomikos ir verslo fakulteto (KTU [EVF](#)) docentas dr. Evaldas Stankevičius.

Anot jo, vienas pirmųjų pokyčių, kurį galima pastebėti renginių metu, – suaktyvėjimas apgyvendinimo sektoriuje. Tokiais atvejais viešbučių užimtumas neretai pasiekia 90–100 proc. „Pastebimai išauga lankytojų srautai į kavines ir restoranus, o taip pat gerokai padidėja viešojo transporto, taksi bei automobilių nuomos paslaugų paklausa. Mažmeninėje

prekyboje aktyviau perkami suvenyrai, koncertų atributika ir kitos prekės. Visa tai prisideda prie didesnio pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir kitų mokesčių surinkimo“, – teigia E. Stankevičius.

Atvykę į koncertą, svečiai dažnai pasinaudoja proga ne tik dalyvauti renginyje, bet ir pasilieka kelioms dienoms ilgiau, norėdami geriau pažinti šalį – jie leidžiasi į ekskursijas, lankosi muziejuose, kultūros objektuose bei kituose turistiniuose maršrutuose.

„Vienas koncertas, atsižvelgiant į išaugusį paslaugų ir papildomos darbo jėgos poreikį, gali sukurti 5–8 mln. eurų ekonominės naudos. Vis dėlto galutinis poveikis labai priklauso nuo lankytojų kilmės – didesnę ekonominę naudą miestui paprastai atneša svečiai iš užsienio“, – pažymi KTU ekonomistas.

Nuo 5 iki 8 mln. eurų naudos

dr. Evaldas Stankevičius

2024 m. vasarą Kauną sudrebino britų atlikėjas Edas Sheeranas, du vakarus iš eilės surengęs pasirodymus Dariaus ir Girėno stadione. Tai buvo vienas didžiausių muzikinių renginių Lietuvos istorijoje.

„Remiantis bilietų platintojų, tokių kaip „Bilietai.lt“ ir „Ticketmaster“, kainodara, bilietų kainos svyravo nuo maždaug 60 iki daugiau nei 120 eurų, todėl skaičiavimams buvo taikytas apytikslis 80 eurų vidurkis. Atsižvelgiant į taikomą 21 proc. PVM tarifą, galima išvelgti ir reikšmingą mokesčių grąžą į valstybės biudžetą“, – svarsto E. Stankevičius.

Pasak jo, tiesioginis ekonominis poveikis apima ne tik bilietų pardavimus, bet ir papildomas darbo vietas, reikalingas renginio organizavimui. Europos stadionų poveikio studijos rodo, kad tokio masto koncertui paprastai prireikia nuo 300 iki 600 darbuotojų.

„Netiesioginis poveikis taip pat reikšmingas – daugelis žiūrovų atvyksta iš kitų Lietuvos miestų ar net iš užsienio, todėl didelę jų išlaidų dalį sudaro apgyvendinimas. Lietuvos viešbučių asociacijos duomenimis, vidutinė nakvynės kaina Kaune vasaros sezono metu

2023–2024 m. svyravo nuo 70 iki 90 eurų. Kadangi dauguma svečių mieste praleidžia bent dvi naktis, vieno lankytojo išlaidos apgyvendinimui vidutiniškai siekia apie 160 eurų“, – pažymi KTU ekonomistas.

Papildomas išlaidas sudaro ir maitinimas, transportas bei suvenyrai – Europos koncertinio turizmo tyrimai atskleidžia, kad vidutinis lankytojas šioms reikmėms išleidžia apie 100 eurų. „Visa tai rodo, kad vienas didelio masto koncertas, priklausomai nuo lankytojų sudėties ir jų elgsenos, gali sukurti nuo 5 iki 8 mln. eurų ekonominės naudos. Šis poveikis ypač išauga, kai renginyje dalyvauja ne vietiniai gyventojai, o svečiai iš kitų miestų ar užsienio – tuomet toks renginys tampa savotiška paslaugų eksporto forma, būdinga šiuolaikinei patirties ekonomikai“, – aiškina jis.

Krūvis miesto infrastruktūrai

Pasak E. Stankevičiaus, egzistuoja ir kita medalio pusė – neigiamas poveikis miestui ir jo gyventojams. Pavyzdžiui, daug kritikos sulaukė Edo Sheerano koncertas Kaune dėl jo daromo poveikio gyvenamajai aplinkai.

„Renginio metu buvo fiksuoti triukšmo normų viršijimai – gyventojai socialiniuose tinkluose skundėsi, kad iki pat vidurnakčio drebėjo langai, o vaikai negalėjo užmigti. Triukšmas tęsėsi ir po koncerto – iki antros valandos nakties buvo girdėti šūkavimai, fejerverkai bei grįžtančių žmonių šurmuly. Dėl to savivaldybė ir aplinkosaugos institucijos sulaukė pakartotinių gyventojų skundų“, – dalijasi jis.

Dar vienas iššūkis – didžiulis krūvis miesto transporto infrastruktūrai. Tą dieną Kauno eismas praktiškai sustojo: pagrindinės gatvės, tokios kaip Savanorių prospektas, Tunelio ir Parodos gatvės, buvo užkimštos automobiliais nuo pat pietų iki vėlaus vakaro. Gyventojai pasakojo, kad įprastai vos 10 minučių trunkanti kelionė namo užtruko beveik valandą. Viešasis transportas buvo perpildytas, autobusai vėlavo iki pusvalandžio, o kai kurios miesto dalys tapo sunkiai pasiekiamos.

„Po koncerto prireikė papildomų išteklių aplinkai sutvarkyti. Į Ažuolyno parką suplūdus tūkstančiams žmonių, kai kurios žaliosios zonos buvo suniokotos. Stadiono prieigos liko nusėtos plastiko atliekomis – maisto pakuotėmis ir alkoholio tara. Valymo darbai truko dvi dienas, o jų kaina miestui siekė apie 30 tūkst. eurų. Ši suma apėmė ne tik šiukšlių surinkimą, bet ir laikinų infrastruktūrų, tualetų bei saugumo sprendimų išlaidas“, – teigia KTU ekonomistas.

Tokio masto renginiai sukelia papildomą krūvį viešosioms paslaugoms. Koncerto metu Kaune budėjo apie 150 policijos pareigūnų – jų darbas miestui kainavo maždaug 25 tūkst. eurų. Buvo mobilizuotos ir greitosios medicinos pagalbos tarnybos – užfiksuota mažiausiai 12 atvejų, susijusių su alkoholio vartojimu, perkaitimu ar traumomis. Dėl išaugusio krūvio dalis įprastų gyventojų iškvietimų buvo nukreipta arba sulaukė vėlavimų.

„Šie iššūkiai sukėlė stiprias emocines gyventojų reakcijas. Kai kurie siūlė tokius koncertus perkelti už miesto ribų – pavyzdžiui, įrengti specialų koncertų slėnį Kauno laisvojoje

ekonominėje zonoje. Kiti dalijosi jausmu, kad renginio metu tapo svečiais savo pačių mieste. Vienas gyventojas socialiniuose tinkluose rašė: „Jaučiausi svečias savo kieme“, – pastebi E. Stankevičius.

Kuria naujas darbo vietas

Koncertinis turizmas Lietuvoje jau dabar generuoja apčiuopiamą ekonominę grąžą, nors jo indėlis į bendrąjį vidaus produktą (BVP) kol kas išlieka nedidelis. Vis dėlto kryptingai formuojant valstybės politiką, šis sektorius galėtų tapti vienu iš strateginių paslaugų eksporto ramsčių – ypač kultūros, turizmo ir regioninės plėtros sankirtoje.

„Koncertų rengimas prisideda prie aukštos pridėtinės vertės eksporto plėtros – ši veikla reikalauja nedidelio importo, leidžia diversifikuoti šalies ekonomiką, ypač paslaugų sektoriuje, ir stiprina Lietuvos kultūrinį matomumą Baltijos regione. Be to, tokie renginiai kuria naujas darbo vietas ir skatina infrastruktūros plėtrą – nuo viešbučių ir logistikos iki renginių techninės įrangos, IT sprendimų ir kitų susijusių sektorių“, – pažymi E. Stankevičius.

Tam, kad šiuo metu stebimas koncertinio turizmo pakilimas netaptų trumpalaikiu reiškiniu, o peraugtų į tvarią turizmo ir ekonomikos kryptį, būtini kryptingi ir koordinuoti sprendimai valstybiniu mastu. Visų pirma, reikalinga nacionalinė koncertinio ir festivalinio turizmo strategija, apimanti ne tik kultūros, bet ir turizmo, ekonomikos bei regioninės plėtros politiką.

„Svarbų vaidmenį atlieka ir valstybės investicijos į daugiafunkces erdves – objektus, pritaikytus ne tik koncertams, bet ir verslo ar sporto renginiams. Tokie kompleksiniai sprendimai didina infrastruktūros atsiperkamumą ir skatina regioninę plėtrą. Ne mažiau svarbi – tikslinga komunikacija tarptautinėse rinkose, ypač Lenkijoje, Vokietijoje ir Skandinavijos šalyse, kuriose gausu potencialių kultūrinio turizmo dalyvių“, – aiškina KTU ekonomistas.

Pasak jo, tarptautinė praktika rodo, kad koncertinis turizmas gali tapti svarbia strateginių ekonomikos planų dalimi. Pavyzdžiui, Jungtinėje Karalystėje koncertai pripažįstami reikšmingu paslaugų eksporto sektoriumi – tai įtvirtinta organizacijos „UK Music“ ataskaitoje, kurioje nurodoma, jog šis segmentas kasmet sugeneruoja apie 4,7 mlrd. svarų sterlingų.

Kitose šalyse koncertinis turizmas taip pat integruotas į nacionalines ar regionines strategijas: Islandijoje festivalis „Airwaves“ tapo viena svarbiausių turizmo traukos priemonių, pritraukiančių daugiau nei 10 proc. visų užsienio lankytojų, o Ispanijoje, ypač Barselonoje, koncertinis bei verslo renginių (angl. *Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions*, MICE) turizmas jau seniai laikomas vienu iš pagrindinių miesto ekonomikos variklių, sukuriančiu dešimtis tūkstančių darbo vietų.

„Šių šalių pavyzdžiai atskleidžia aiškią tendenciją – koncertai traktuojami kaip strateginė valstybės infrastruktūros dalis, panašiai kaip oro uostai ar logistikos centrai. Norint, kad

Lietuva žengtų šia kryptimi, būtina peržengti vien pramogos sampratą ir koncertinį turizmą vertinti kaip eksporto kanalą, ekonomikos diversifikavimo priemonę bei kultūrinės diplomatinės įrankį“, – teigia E. Stankevičius.

„Nykstanti Lietuva“, „Emigrantų Lietuva“ - tokios antraštės ne vienus metus dominavo šalies portaluose, politikų kalbose, net akademiniuose tyrimuose. Tačiau šiandien galima drąsiai pasakyti: tokios prognozės ne tik nepasitvirtino - jos smarkiai prasilenkė su realybe.

2017 m. Vilniaus universiteto tyrime buvo prognozuojama, kad 2022 m. Lietuvoje gyvens vos 2,69 mln. žmonių ir kad tai – optimistinis scenarijus. Jungtinės Tautos (JT) 2019 m. buvo dar pesimistiškesnės – jų prognozoje 2025 m. mūsų šalies gyventojų skaičius turėjo siekti vos 2,59 mln.

Kur esame šiandien? 2025 m. Lietuvoje gyvena ne 2,59, o 2,89 milijono gyventojų – visu Kauno miestu (300 tūkst. žmonių) daugiau, nei prognozavo JT.

Kodėl tokie dideli netikslumai? Atsakymas paprastas – prognozės neįvertino besikeičiančių migracijos tendencijų. 2019 metais prognozavau, kad Lietuva pirmą kartą nuo nepriklausomybės atgavimo turės teigiamą migracijos balansą, o 2020-aisiais – kad pirmą kartą per 30 metų Lietuvos Respublikos piliečių tarptautinės migracijos balansas taps teigiamas. Abu kartus buvau teisus. Ir tai ne atsitiktinumas – tai ilgalaikė tendencija.

Pastarąjį penkmetį Lietuvos gyventojų skaičius dėl teigiamo imigracijos balanso net paaugo: nuo 2,81 iki 2,89 milijono. Svarbiausia – augome ne tik dėl atvykusių užsieniečių, bet ir dėl grįžtančių Lietuvos piliečių. Nuo 2019 m. į Lietuvą grįžo 36,7 tūkst. gyventojų daugiau nei iš jos išvyko – tai visas Marijampolės dydžio miestas. Daugiausia lietuvių grįžta iš Jungtinės Karalystės, Norvegijos, Vokietijos ir Airijos. Tai ne tik skaičiai: šie žmonės atsineša žinias, profesinę patirtį, kapitalą, o svarbiausia – norą gyventi ir kurti Lietuvoje.

Dar 2020 metais lažinausi, kad 2050 m. Lietuvoje gyvens gerokai daugiau nei JT prognozuoti 2,1 mln. žmonių. Šias lažybas tikrai laimėsiu, nes tendencijos jau dabar aiškios – pesimistai

apsiriko.

Labiausiai džiugina tai, kad jau penkerius metus iš eilės turime teigiamą Lietuvos Respublikos piliečių migracijos balansą t.y. daugiau lietuvių grįžta į Lietuvą, nei iš jos emigruoja. Tai yra mums kiek neįprasta tendencija, nes ilgą laiką lietuviai buvo linkę ieškoti laimės svetur. Pavyzdžiui, per pirmuosius 15 metų po įstojimo į Europos Sąjungą, iš Lietuvos emigravo net 376 tūkst. gyventojų. Tačiau situacija keičiasi. Ir nors grįžtančiųjų skaičiai dar nėra tokie dideli, svarbu tai, kad pagyvenę svečioje šalyje ir savo noru grįžę į Lietuvą jie jaučiasi laimingi gyvendami savo gimtinėje – visai kaip Janošo knygos „Panama labai graži“ herojai Tigriukas ir Meškiukas, apkeliavę pasaulį ir supratę, kad jų svajonių šalis – tai vieta, kur viskas pažįstama, sava. Tokį jausmą vis dažniau patiria ir į Lietuvą grįžtantys žmonės.

Todėl kitą kartą išgirdę apie „nykstančią Lietuvą“, paklauskite: kokiais duomenimis tai pagrįsta? Nes realybė rodo ką kita – Lietuvos piliečiai vis dažniau renkasi gyventi ir kurti čia.

Profesinė lyčių takoskyra darbo rinkoje dar gana ryški – daugeliui profesijų ir pareigybių būdingi stereotipai bei koncentracija konkrečiose veiklos srityse. Tai rodo Užimtumo tarnybos 115 tūkst. klientų ieškomo darbo prioritetų analizė visose šalies savivaldybėse.

Moterys dažniausiai renkasi rūpybos ir priežiūros, gydymo, mokymo, maisto gamybos, aprangos, grožio, sveikatinimo ir asistavimo sferas. Vyrai įprastai dirba metalo apdirbimo, transporto srityse, statybos, pramonės ir IT sektoriuose.

„Inovacijos ir skaitmenizacija reikšmingai dar nepakeitė karjeros pasirinkimų lyties aspektu. Stebime, kad ir toliau egzistuoja profesinė segregacija ir tam tikrų profesijų bendruomenėse stokojama lyčių įvairovės. Didesnė moterų įtrauktis į vyrų dominuojamas profesijas ir aktyvesnis vyrų įsitraukimas į tradiciškai feminizuotas darbuotojų grupes galėtų padėti spręsti trūkstamų profesijų ir tvaraus užimtumo iššūkius“, – teigė Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotoja Giedrė Sinkevičė.

Beveik vien moterys iki šiol renkasi mokytojų padėjėjų, vaikų priežiūros darbuotojų,

slaugytojo padėjėjo, specialiųjų poreikių mokinių mokytojo, ikimokyklinio ar pradinio ugdymo pedagogo, maisto ruošimo padėjėjo, slaugos specialisto, medicinos įstaigos registratoriaus, personalo specialisto, kosmetologo, odontologo padėjėjo darbą. Vyrų šiose veiklos srityse – mažuma.

Lyčių disbalansą iliustruoja ypač rinkoje išsiskiriančios penkios profesijos, kurių darbuotojų ne visada pavyksta rasti greitai, kaip darbdaviai norėtų: slaugos specialisto darbo ieško 268 moterų ir tik 11 vyrų, kasininko – atitinkamai 481 ir 27, lopšelio-darželio auklėtojo – 119 moterų ir 1 vyras, psichologo – 145 moterys ir 12 vyrų, socialinių darbuotojų – atitinkamai 430 ir 45.

Tarp pageidaujančių įsidarbinti sveikatos specialistais ar jaunesniaisiais sveikatos specialistais dominuoja moterys – jos sudaro apie 85 proc. Kaip ir pernai, gerokai didesni lyčių skirtumai sveikatos specialistų grupėje stebimi tarp ieškančių akušerijos, slaugos, dietistų ir mitybos specialistų darbo – čia moterys sudaro daugiau nei 90 proc.

Pavyzdžiui, akušerijos specialisto darbo gegužės pradžioje ieškojo išskirtinai moterys, iš 300 norinčių įsidarbinti slaugos specialistais – 11 vyrų, iš 31 pageidaujančio dirbti dietistais ir mitybos specialistais – 2 vyrai.

Mažesni lyčių skirtumai – tarp norinčių įsidarbinti veterinarais ar gydytojais specialistais – čia vyrai sudaro apie trečdalį.

Net inžinerines kvalifikacijas įgijusios moterys dažniau renkasi sritis, susijusias su maisto produktų gamybos, rūbų ir tekstilės pramone. Štai maisto produktų ir gėrimų technologo darbo ieško 77 moterys ir 8 vyrai, o elektros inžinieriaus darbu domisi 111 vyrų ir 2 moterys.

Panaši situacija tarp vadovo kelių besirenkančių klientų. Moterys dažniau vadovo karjeros pageidauja personalo, maitinimo įstaigų, sveikatinimo paslaugų, apskaitos ir finansų srityse, vyrams patrauklesnės statytos, gamybos, IT vadovo pozicijos. Dažniausiai tik vyrai domisi statybos vadovo darbu – jie sudaro 96,6 proc. siekiančių įsidarbinti tokiose pareigose. Du trečdaliai vyrų pageidauja dirbti ir tiekimo ar platinimo, gamybos, informacinių ir ryšių technologijų vadovais.

Beveik po lygiai pasiskirsto ieškančios pardavimo ir rinkodaros vadovo darbo, tačiau čia vyrams patrauklesnės komercijos vadovo, moterims – rinkodaros padalinio vadovo pareigos.

Vyrų dominuojamos profesijos pastaraisiais metais nekinta. Tai – metalo apdirbimo ir

panašių profesijų darbininkai (suvirintojai, šaltkalviai, pramonės ir žemės ūkio mašinų mechanikai), kvalifikuoti statybos darbininkai, elektromechaninių ir elektroninių įrenginių mechanikai, vairuotojai, inžinerijos technikai, IT technikai.

Mažiau stereotipų ir daugiau lankstumo ieškant darbo – didžiuosiuose miestuose. Čia ieškantys vyrai šiek tiek atviresni tradiciškai moterų dominuojamoms profesijoms, o moterys dažniau domisi įprastai vyriškais laikomais darbais.

Pasak G. Sinkevičės, ryškesniems pokyčiams reikia laiko, gerų pavyzdžių, mentorystės ir aktyvesnių įtraukties programų: „Visgi Vilniuje ir Kaune vyrai dažniau nei likusioje šalies dalyje domisi pardavėjo, kasininko, virėjo, žmonių išteklių vadovo, socialinio pedagogo, fizioterapeuto, bibliotekininko, buhalterio, socialinio darbuotojo darbu. Ir atvirkščiai – šiuose miestuose matome didesnę profesinių pasirinkimų proveržį – moterys dažniau nei kitur ieško IT ar inžinerijos specialisto darbo, vadovo pareigų statybos, gamybos ar IT srityse.“

Vilniuje darbo ieško pusė visų šalies moterų, pageidaujančių įsidarbinti statybos vadovėmis, ir du trečdaliai siekiančių vadovaujančių pareigų IT ir ryšių technologijų srityse. Sostinėje – ir pusė visų vyrų, besidominčių žmonių išteklių vadovo arba finansų vadovo pareigomis.

IT specialisto darbo ieškančių moterų registruota pusėje šalies savivaldybių, vyrų – beveik visose. Daugiau nei pusė (56,6 proc.) tokių moterų – Vilniuje. Vyrų koncentracija sostinėje mažesnė nei moterų: vilniečiai sudaro 45,7 proc. visų šalies vyrų, besidominčių IT specialisto darbu.

Pardavėjo darbą daugiausiai renkasi moterys (89,2 proc.). Vyrai tarp kasininko darbo ieškančių tesudaro 5,3 proc., tarp parduotuvių pardavėjo – 8,7 proc. Kasininko darbo vyrai ieško tik 10 savivaldybių, moterys – beveik visose (51). Atviresni šiems darbams – didžiųjų šalies miestų (Vilniaus ir Kauno) vyrai. Vilniuje tarp kasininko darbo ieškančių vyrai sudaro 8,7 proc., Kaune – 9,5 proc. (šalies vidurkis – 5,3 proc.).

Panevėžio miesto savivaldybė praneša, kad netruks prasidės projekto „Dviračių tako nuo Vakarinės g. link Berčiūnų gyvenvietės modernizavimas, integruojant į bendrą bevariklio transporto tinklą“ II etapas. Jame bus atnaujinta beveik 3 km ilgio pėsčiųjų ir dviračių tako

atkarpa nuo J. Janonio gatvės. Vykdamt pėsčių ir dviračių tako link Berčiūnų II-oji etapo rangos darbus planuojama įrengti pagrindus, naują tako dangą, apšvietimą, mažosios architektūros elementus, poilsio aikšteles, infrastruktūrą pritaikyti žmonėms su negalia. Siekiant efektyviau stebėti pėsčių ir dviračių tako naudojimą, bus sumontuotas dviratininkų srauto skaitiklis. Rekonstrukcijos darbus atliks viešųjų pirkimų konkursą laimėjusi bendrovė UAB „JK Ranga“. Darbus planuojama užbaigti iki šių metų lapkričio mėnesio. Vykdamt modernizavimo darbus, pėsčių ir dviratininkų takas laikinai bus uždarytas šių metų nuo liepos 7 d. iki lapkričio 7 d.

KTU prasidėjo priėmimo į magistrantūros studijas antrasis etapas. Pasibaigus pirmajam etapui, studijų sutartis pasirašė net 724 stojantieji, o tai yra 18 proc. daugiau nei pernai. Šiais metais daugiausia dėmesio sulaukė informatikos mokslų bei verslo ir viešosios vadybos, elektronikos, elektros ir statybos inžinerijos programos.

Kauno technologijos universiteto (KTU) Studijų departamento l.e.p. direktorė Sandra Kavalevskytė, atkreipdama dėmesį į didėjančią stojančiųjų į magistrantūros studijas skaičių, sako, kad tai lemia stiprėjanti šalies ekonomika, augantis aukštos kvalifikacijos specialistų poreikis.

„Magistrantūra suteikia galimybę pagilinti jau turimas žinias arba pakeisti karjeros kryptį, įgyti ar sustiprinti lyderystės bei sisteminio mąstymo įgūdžius. Šios kompetencijos itin reikalingos šiuolaikinėje darbo rinkoje. Taip pat magistrantūros metu studentai užmezga naujus kontaktus, kurie neretai praverčia kylant karjeros laiptais“, – pasirinkimų priežastis vardija S. Kavalevskytė.

Darbo rinkai aktualios kompetencijos

Skaiciuojama, kad per ateinančius penkerius metus [nuo 50 iki 90 proc.](#) išaugs darbuotojų, kuriems reikia persikvalifikuoti, skaičius. Vienas iš būdų tai padaryti – magistrantūros studijos, padedančios įgyti konkurencinį pranašumą darbo rinkoje.

„Antrosios pakopos studijos vilioja ir tuo, kad absolventai uždirba [net 37 proc.](#)

[daugiau](#), lyginant su bakalauro absolventais. Taip pat magistro laipsnį įgijusių specialistų įsidarbinimo procentas yra aukštesnis“, – teigia S. Kavalevskytė.

[KTU magistrantūros studijos](#) išsiskiria tuo, kad paskaitų metu gilinamos ne tik konkrečios krypties kompetencijos, bet ypatingas dėmesys skiriamas ir tarpdisciplininių bei lyderystės

kompetencijų ugdymui. Vertinant šiuos ir kitus rodiklius, šiais metais „[QS World University Rankings \(QS WUR\) 2026](#)“ reitinguose KTU tapo antru geriausiu universitetu Lietuvoje, pirmu Kaune ir ketvirtu stipriausiu universitetu Baltijos šalyse.

„Lankstaus mokymosi keliai leidžia šalia pasirinktos studijų programos įgyti papildomų kompetencijų kitoje studijų kryptyje, pavyzdžiui, elektronikos inžinerijos studentas gali ugdyti projektų vadybos ar duomenų analitikos žinias. Taip pat KTU priklauso [Europos inovatyvių universitetų konsorciui \(ECIU\)](#), kuriančiam išskirtinį Europos universiteto modelį „ECIU University“, todėl visi KTU studentai turi unikalią galimybę dalyvauti šioje universitetus vienijančioje bendruomenėje, rinktis papildomus mikromodus arba spręsti realius iššūkius, su kuriais susiduria Europos įmonės“, – pasakoja S. Kavalevskytė.

Atliepia dirbančiųjų poreikius

Šiais metais KTU kviečia pildyti prašymus net į [56-as įvairių sričių magistrantūros studijų programas](#) – nuo inžinerijos ar informatikos iki verslo ir vadybos, menų. Šiemet pradedamos vykdyti trys naujos antrosios pakopos studijų programos: [Dizainas tvariai ateičiai](#), [Socialinės inovacijos ir tyrimai](#), [Tvari ir išmani urbanistinė aplinka](#).

„KTU magistrantūros studijos pritaikytos prie dirbančiųjų poreikių – dauguma programų vykdomos mišriuoju būdu, derinant nuotolinius ir kontaktinius susitikimus, paskaitos vykdomos vakarais, po darbo. Tai studentams suteikia galimybę kopti karjeros laiptais ir tuo pačiu gilinti akademinės žinias“, – teigia S. Kavalevskytė.

Studentai turi galimybę pasirinkti akademinį mentorius, vykdyti mokslinę tiriamąją veiklą, dalyvauti konferencijose. Magistrantai neretai studijuoja ar stažuojasi užsienio universitetuose ir taip įgyja tarptautinę patirtį.

„Universitetas palaiko glaudų ryšį su verslo atstovais, tad jie irgi aktyviai įsitraukia į studijų procesą. Dažnai baigiamųjų projektų temos pasiūlomos įmonių ar pačių studentų ir yra orientuotos į realių ir praktikoje pritaikomų sprendimų kūrimą. Tad tai dar labiau padidina studentų pasirengimą darbo rinkai ir atveria platesnes galimybes siekti aukštesnių karjeros pozicijų tiek Lietuvoje, tiek tarptautinėje aplinkoje“, – akcentuoja S. Kavalevskytė.

Po pirmojo etapo magistrantūros studijose liko [151 laisva valstybės finansuojama vieta](#). Stojantieji kviečiami pildyti prašymus į visas studijų programas, išskyrus kelias, kuriose vietų jau nebėra – [Dirbtinio intelekto informatika](#), [Įmonių valdymas](#), [Mados inovacijų technologijos](#) ir [Skaitmeninė kultūra](#).

Birželį didmeninės elektros kainos Baltijos šalyse buvo vienos mažiausių ES:

Lietuvoje ir Latvijoje jos siekė 43 Eur/MWh, Estijoje - 41 Eur/MWh. Palyginti su gegužę, kainos sumažėjo daugiau nei trečdaliu. Pirmąjį 2025 m. pusmetį vidutinė didmeninė elektros kaina Baltijos šalyse buvo mažesnė nei ES vidurkis. Mažėjo ir galutinė vartotojų mokama kaina už elektrą: nuo 24,8 ct/kWh gegužę iki 24,4 ct/kWh birželį - tai 0,4 proc. mažiau nei ES vidurkis.

Europos Sąjungos šalių didmeninės elektros energijos kainų vidurkis birželio mėnesį siekė 68 Eur/MWh.

Birželio mėnesį vidutinė didmeninė elektros kaina Lietuvoje buvo 43 Eur/MWh, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje atitinkamai 43 Eur/MWh, 41 Eur/MWh ir 81 Eur/MWh.

Visose trijose Baltijos valstybėse vidutinė didmeninė elektros kaina birželį buvo mažesnė nei ES šalių vidurkis: Lietuvoje 36,5 proc., Latvijoje - 36,5 proc., Estijoje - 38,8 procento.

Brangiausiai Europos Sąjungoje didmeninė elektra birželį kainavo Italijoje, Airijoje ir Slovėnijoje (87-113 Eur/MWh), pigiausiai - Švedijoje, Suomijoje, Prancūzijoje ir Baltijos šalyse (16-43 Eur/MWh).

Pigiausiai ir brangiausiai už elektros energiją mokančiose ES šalyse didmeninės kainos skyrėsi apie 7 kartus: Italijoje elektra vidutiniškai kainavo 113 Eur/MWh, Švedijoje - 16 Eur/MWh.

Pirmąjį šių metų pusmetį, sausio-birželio mėnesiais, vidutinė didmeninė elektros kaina Lietuvoje siekia 86 Eur/MWh - tai 4,7 proc. mažesnė kaina nei tuo pačiu laikotarpiu vidutiniškai Europos Sąjungoje. Latvijoje tuo pačiu laikotarpiu vidutinė didmeninė elektros kaina siekė 87 Eur/MWh ir buvo 3,8 proc. mažesnė nei ES vidurkis, Estijoje elektra kainavo 86 Eur/MWh - 5,2 proc. mažiau nei vidutiniškai ES šalyse.

Elektra brangiausiai Europos Sąjungoje šiemet kainavo Airijoje, Italijoje ir Rumunijoje, o pigiausiai - Suomijoje ir Švedijoje.

Galutiniam vartotojui birželį Lietuvoje elektra vidutiniškai kainavo 24,4 ct/kWh - apie 0,4 proc. mažiau už ES šalių galutinių kainų vidurkį, kuris sudarė 24,5 ct/kWh. Vidutinė galutinė elektros kaina vartotojui mūsų šalyje birželį, palyginti su gegužę, kai buvo 24,8 ct/kWh, sumažėjo 1,6 procento.

Latvijoje ir Estijoje galutiniam vartotojui birželį vidutinė elektros kaina buvo atitinkamai 4,5

proc. ir 18,6 proc. mažesnės už ES šalių vidurkį ir siekė atitinkamai 23,4 ct/kWh bei 20,0 ct/kWh. Latvijoje ir Estijoje galutinė elektros kaina vartotojams birželį, palyginti su geguže, taip pat sumažėjo: Latvijoje 1,5 proc., Estijoje – 2,6 procento.

Pirmuosius šešis šių metų mėnesius galutinė elektros kaina Lietuvoje siekė 25,3 ct/kWh ir buvo 1,2 proc. didesnė nei Europos sąjungos valstybių vidurkis (25 ct/kWh).

Didmeninės elektros kainos dalis galutinės kainos struktūroje elektros vartotojui ES šalyse vidutiniškai sudaro 12,2 ct/kWh. Ši kainos dalis galutinėje kainoje vidutiniškai ES siekia 50 proc., o įvairiose šalyse svyruoja – nuo 14 proc. Vengrijoje iki 79 proc. Kipre.

Lietuvos vartotojų mokamoje galutinėje elektros kainoje didmeninės kainos dalis siekia 11,3 ct/kWh. Birželį ši kainos dalis galutinėje kainoje mūsų šalyje sudarė 46 proc. – tai 4 proc. mažiau nei ES šalių vidurkis.

Latvijoje didmeninės kainos dalis galutinėje elektros kainoje yra 11,2 ct/kWh, Estijoje – 9,3 ct/kWh. Ši kainos dalis galutinėje kainoje Latvijoje ir Estijoje taip pat žemesnė už ES šalių vidurkį ir atitinkamai sudaro 48 proc. ir 47 procentus.

Mažiausią galutinę kainą už elektrą Europos Sąjungoje vartotojai birželį mokėjo Vengrijoje, Maltoje bei Bulgarijoje (9,2–14,7 ct/kWh), didžiausią galutinę kainą mokėjo Vokietijoje, Airijoje ir Čekijoje (35,5–40,0 ct/kWh).

Vartotojų mokama galutinė elektros kaina įvairiose Europos Sąjungos šalyse, vertinant didžiausią ir mažiausią kainą, birželį skyrėsi 4,3 karto: Vokietijoje galutiniai vartotojai už elektrą mokėjo 40 ct/kWh, Vengrijos – 9,2 ct/kWh.

Svarbu, kad galutinės kainos struktūroje esanti elektros energijos didmeninė kaina priklausytų ne tik nuo praėjusio ar einamojo mėnesio vidutinių elektros energijos kainų biržose (didmeninių kainų), bet ir nuo ateities sandorių kainų lygio, taip pat nuo konkrečios valstybės skiriamų kompensacijų ar kitokių tos šalies vykdomosios valdžios sprendimų.

Šiandien, apie 15 val. 36 min., Panevėžyje, J. Basanavičiaus g., automobilio MITSUBISHI

vairuotojas (gim. 1977 m.), pirminiais duomenimis, rikiuodamasis iš pirmos eismo juostos į antrą nepastebėjo 2-oje juostoje važiuusio elektrinio mopedo ir jį kliudė.

Eismo įvykio metu apgadintos abi transporto priemonės, nukentėjęs mopedo vairuotojas (gim. 1971 m.) išvežtas į ligoninę.

Informacija tikslinama.

Iki liepos 31 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos I a. erdvėse eksponuojama moderniojo ekslibriso paroda. Organizatorius – Trakų istorijos muziejus.

Muziejus beveik dešimtmetį rengia tarptautinius ekslibrisų konkursus. Pirmuosiuose varžėsi tik tradicinėmis grafikos technikomis sukurti darbai, tačiau laikui bėgant daugėjo ne tik dalyvių – imta naudoti modernius technologinius sprendinius, kompiuterinę grafiką, autorines technikas.

Lenkijos menininkai – labai dažni konkursų dalyviai, neretai užima pačias aukščiausias vietas. Profesorius hab. dr. Krzysztofą Mareką Bąką į kiekvieną konkursą atsiunčia po kelis darbus. Šie išsiskiria gilia filosofija, siurrealistiniais siužetais, pelno daug publikos simpatijų. Neformali menininko, dailės pedagogo ir muziejaus bičiulystė šiemet virto nauja dviejų autorių – K. M. Bąko ir prof. hab. dr. Katarzynos Handzlik – tandemų paroda „Modernusis ekslibrisas“.

„Kalbant apie ekslibrisų meną, reikėtų remtis tradicija. Interpretuoti žanro palikimą, suprasti, kas ekslibrisas yra iš istorinės perspektyvos, koks jis gali būti šiandien, perkurti pagal šiuolaikinio pasaulio, meno ir adresatų poreikius.

Silezijos universitete Katovicuose (Lenkija), Vaizduojamojo meno institute, jau daugiau nei 10-metį veikia Šiuolaikinio ekslibriso tyrimų studija, kurioje ugdomas kūrybingumas, atliekami moksliniai tyrimai, dėstoma apie knygų skirtukus. Nors teorinė mūsų veiklos sritis įvairiais aspektais apima proveniencijos meno problematiką, įgyvendinimo požiūriu daugiausia dėmesio skiriame kompiuteriu generuojamo dizaino ekslibrisui.

Esame įsitikinę: kuo mažiau naudojame *ready-made* efektų ir madingų stilių (pvz., skaitmeninės tapybos), tuo geriau, nes tada suteikiame erdvės kūrybiškumui, skleistis menininko asmenybei bei kūrybiniam sumanymui“, – teigia autoriai.

K. Handzlik baigė Vroclavo dailės akademiją. Dėsto Silezijos universitete. Kurdama daugiausia dėmesio skiria erdvinei veiklai, keramikai, asambliažui, *ready-made*, koliažui ir mažajai grafikai, ypač ekslibrisams. Surengė daugiau nei 30 individualių parodų Lenkijoje, Danijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Suomijoje, dalyvauja tarptautiniuose projektuose Europoje, Azijoje ir Šiaurės Amerikoje. Pelnė įvairių apdovanojimų ir premijų.

K. M. Bąkas irgi baigė Vroclavo dailės akademiją, dirba Silezijos universitete, vadovauja Šiuolaikinio ekslibriso tyrimų studijai. Grafikas. Jo sąskaitoje – per 100 individualių parodų Lenkijoje, Čekijoje, Bulgarijoje, Belgijoje, Danijoje, Vokietijoje, Portugalijoje, Suomijoje, Didžiojoje Britanijoje, JAV, Japonijoje ir Kuveite, 60 apdovanojimų ir premijų. Už ypatingą indėlį plėtojant ekslibrisų meną apdovanotas J. M. Szymanskio medaliu ir Walterio fon Zu Westeno medaliu.

